

Revisjon – et grunnlag for tillit

Forholdet mellom kontroll og tillit kan virke som en motsetning, men revisjonens rolle viser at dette ikke nødvendigvis er sant.

Med jevne mellomrom offentliggjør Riksrevisjonen kritiske rapporter om offentlige virksomheter, og ikke en krok av stat og offentlig forvaltning er fredet. Samtidig går private revisjonsselskaper gjennom en rekke andre virksomhetsområder i samfunnet. En lite påaktet side ved dette er at revisjonen dermed bidrar til åpenhet og gjennomsiktighet, og at man i realiteten vedlikeholder en tillitskultur.

Hvordan er dette tilfellet? Revisjon har eksistert i alle sivilisasjoner til alle tider, fra fordums Mesopotamia til dagens moderne virksomheter. Hensikten har vært å føre kontroll med og ha ettersyn av regnskap og tall. Fellesnevneren ser ut til å være det at man ikke stoler på andre, og at det derfor er mistillit som er drivkraften bak revisjon. I den nordiske kulturen fortøner det seg imidlertid annerledes, da det er *tillit* som er den avgjørende pådriveren bak kontroll i et fritt, rasjonelt og sivilisert land.

Kultur for samarbeid

I Norge lever vi i et samfunn som er basert på gjensidighet og åpenhet. Uten å kunne stole på andre mennesker ville vi ikke samarbeidet, og fortidens nordmenn ville ikke ha overlevd de kalde vintrene. Man kunne ikke planlagt og arbeidet langsiktig for å høste fruktene av eget arbeid hvis man ikke visste at naboen, kollegaen eller partneren var til å stole på.

Norsk historie viser at kontroll har vært nødvendig. På 1780-tallet ble for eksempel den største korrupsjonssaken i norgeshistorien rullet ut da det viste seg at statskasserer Jacob Juel hadde underslått 560 000 riksdaler, noe som tilsvarer mange hundre millioner kroner i dag. Dette er imidlertid et unntak, og representerer ikke essensen i den nordiske kulturen og det åpne samfunnet.

Norge har røtter i bondesamfunnet og er historisk sett preget av en likhetsstruktur. I dagens mer spesialiserte, produktive og avanserte samfunn er behovet for vedlikehold av tillitskulturen fremdeles aktuelt. Tillitssamfunnet knyttes for eksempel til trepartssamarbeidet i arbeidslivet, og et vedlikehold av dette mønsteret er en avgjørende verdi i demokratiet.

Yrke og samfunn – sett fra en utenforstående

Jeg heter Vegard Ottervig og jobber som markeds konsulent i Deloitte. For en stund siden begynte jeg på en tekst som utforsket revisjonens rolle i et fritt samfunn. Etter hvert koblet jeg den opp mot Deloitte's bokprosjekt om revisjonens historie, Verdien av tillit (kan lastes ned gratis fra: <http://public.deloitte.no/tillit/>), og forholdet mellom tillit og kontroll.

Resultatet er den vedlagte kronikken, som jeg tror kan være av interesse for leserne av Revisjon og regnskap. Selv er jeg ingen revisor. Det kan derfor være interessant for revisorer å se hvordan utenforstående oppfatter yrket og hvilken betydning det har for samfunnet.

Konteksten avgjør

I en begrenset kontekst klarer vi å skille mellom upålitelige og pålitelige personer, varer og tjenester. Vi skjønner at vi burde styre unna nabolagets sjarlatan som selger en vidunderkur, og heller oppsøke stedets sertifiserte lege. Vi vet om vi tør å overlate nøkkelen til huset vårt til naboen eller ikke.

I en større og mer sammensatt kontekst blir det vanskeligere, om ikke umulig, å vurdere alle transaksjoner vi har med mennesker rundt oss basert på «magefølelse». Både offentlige og private organisasjoner som tilbyr revisjon, rådgivning, sertifisering og kontroll, gir her et betydelig bidrag. De går grundig til verks og samler inn fakta om situasjonen. Formålet er ikke først og fremst å «fange skurkene» eller «avsløre korrupsjon», men å opprettholde verdien av tillit.

Tillit + kontroll

Hvis man i en kultur preget av åpenhet har et utgangspunkt om at alle man møter på er pålitelige og ærlige mennesker, kan det bli kritisert for å være naivt. Men har man på plass en *systematisk kontrollfunksjon for inn-*

syn og etterprøvbarehet ved siden av, endrer det saken. Å vite at noen når som helst, men ikke som en standard, kan gå oss etter i sømmene, gjør at tilliten vedvarer.

Kontroll er altså ikke nødvendigvis en motsetning til tillit. Ved riktig bruk fungerer kontrollfunksjoner som et supplement til og en forsterkning av den likeverdige tillitskulturen nordmenn har opparbeidet seg gjennom flere tusen år. Det er derfor revisjon ikke kun er kontroll av tall og prosesser, men tvert imot en del av fundamentet i et rikt og produktivt samfunn.

Uten revisjon og sertifisering – liten kontroll og tillit. Uten tillit – liten åpenhet. Uten åpenhet – liten produksjon og handel, og derfor lav velferd.

For å opprettholde et varmt og trygt samfunn basert på gjensidig tillit og åpenhet, er det avgjørende at det rekrutteres dyktige revisorer som ser verdien av sitt samfunnsbidrag utover kontroll og ettersyn. Dere er også en leverandør av tillit.

Vegard Ottervig, Deloitte Norge

AKTUARBREGNINGER OG TJENESTER

Kollektiv pensjonsforsikring og AFP.
Aktuarberegning av pensjonsforpliktelser utføres av NIA til konkurransedyktige priser. Hurtig leveringstid.

NIA – Nordic Insurance Administration AS

Forskningsparken – Gaustadalleen 21 – 0349 Oslo
Tlf: 99 56 89 48 – E-post: nia@aktuar.com

Maestro og Signant* gjør jobben mye enklere.

* Elektronisk signatur med Signant er innebygget i Maestro Årsoppgjør. Det er enkelt å lage ferdig årsregnskapet og la hele signaturprosessen gå automatisk.

Maestro Årsoppgjør er markedslederen innen programvare for årsoppgjør. Programmet er den enkleste veien til korrekt utfylte ligningspapirer og regnskap.

Programvaren er integrert med Altinn og åpner for elektronisk innlevering av økonomisk informasjon.

Systemet gir mulighet for innlevering av skjema til flere offentlig etater på en enkel, rask og sikker måte. Vi er stolte av å si at av alle fagsystemleverandører leverer vi flest årsoppgjør og likningspapirer via Altinn.

Flere tilleggsmoduler til Maestro Årsoppgjør finnes for utarbeidelse av nøkkeltallsanalyser, konsernregnskap og perioderegnskap.

Ta kontakt på telefon 02575
eller salg@maestro.no for mer informasjon og bestilling

maestro.no/arsoppgjør